

MGR. JANA JOHNOVÁ:

HUDBA ZÁPADNÍ KULTURY

JAKO TÉMA KULTUROLOGIE

POSUDEK RIGORÓZNÍ PRÁCE

Mgr. Jana Johnová učinila předmětem své práce hudbu ve vymezení, které přesně postihuje spojení *hudba západní kultury*. Hudba, tedy alespoň hudba, které se říká nehezským termínem *artificiální*, klade na teoretické uchopení takové nároky, že se s ní jako s předmětem kvalifikační práce na našem oboru setkáváme velmi vzácně. Autorka absolvovala obor kulturologie, disponuje hudebním vzděláním, navíc aktuálně žitou praxí hudebního pedagoga, je tedy pro zvolený úkol velmi dobře vybavena.

Co je tímto úkolem? Autorka to velmi pregnantně formuluje v úvodu: *„Kulturologie se zabývá studiem člověka, společnosti a kultury z interdisciplinární perspektivy, z pohledu společenskovědních disciplín jako jsou filozofie, antropologie, psychologie, sociologie a další. Cílem mé práce je rozbor některých jevů, které se vyskytují v hudbě západní kultury z pohledu těchto disciplín, tedy kulturologický pohled na hudbu a její místo v západní kultuře. Dále se budu zabývat hudbou z pohledu kategorií kultury. Jsou to kategorie jako např. proces akulturace, difuze, enkulturace atd. Půjde tedy o spojení obecných poznatků kulturologie a jejich aplikaci na konkrétní součást kultury, jakou je hudba.“* (s. 8) Není to prázdná proklamaace a hned na úvod posudku mohu konstatovat, že stanoveného cíle bylo plně dosaženo.

Interdisciplinární charakter práce nepostihuje citovaná pasáž v úplnosti. Plně si vědoma relevance estetiky a obecné teorie umění, precizuje kolegyně Johnová svá teoretická východiska nejprve na jejich území. Efektivně tak činí hlavně kritickým vyrovnáním s frekventovanou knihou profesora King's College aberdeenské university Gordona Grahama *Philosophy of the Arts: An Introduction to Aesthetics*, bibliografie a především celý text práce ale prozrazuje, že hudební estetiku zvládla bezpečně jak v silné domácí tradici, tak v dílech poslední doby. Teprve poté přistupuje k dalšímu výkladu v trojí základní perspektivě: antropologické, psychologické a sociologické. Činí tak velmi efektivně, v první pojmenuje hudbu evropské kultury brilantní komparací s hudbou mimoevropskou, v druhé precizuje hranice mezi univer-

zálními danostmi a kulturními fenomény, v třetí účinně aplikuje Ritzerův koncept mcdonaldizace na fungování hudby v současné české společnosti, navíc s dobrým využitím nedávného výzkumu Mikuláše Beka.

Ve druhé části pak provádí zamýšlenou aplikaci vybraných kulturologických kategorií. Spojení akulturace se vznikem jazzu, kulturní difúze s expanzí evropské hudby a enkulturace s problematikou hudební výchovy přineslo další velmi plodné výsledky. Totéž mohu konstatovat o nakládání s triádou artefaktů, sociokulturních regulativů a idejí v hudbě.

Ve třetí části pak kolegyně Johnová soustřeďuje témata, která postihují jednotlivé rozměry aktuálního stavu hudby západní kultury a jejího fungování ve společnosti. Ani tady se nevyhýbá tématům obtížným a hojně diskutovaným, neboť diskutabilním. Zde zvláště nápadně prokazuje to, co vyznačuje celou práci: schopnost formulovat s úsporností až spartánskou, přitom bez zjednodušení. Pro třetí část si sice autorka zcela legitimně vyhradila právo nečinit závěry, neznamená to ale, že nemá názor či se vyhýbá námětům na řešení konstatovaných problémů. Dokázala se tak na malé ploše vyrovnat s natolik obtížnými tématy, jako je vztah artificiální a nonartificiální hudby, hudebního kýče či důsledky digitální revoluce pro hudbu západní kultury.

Předložená studie je tak zralou syntézou, promyšleně vystavěnou a napsanou jazykem, jehož čistota dobře odráží čistotu autorčiných myšlenkových operací i vysokou míru její invence a kreativity. Text lze číst i jako vhodné uvedení do probíraných disciplin, velmi obsažné zasvěcení do podstaty hudby a jejího místa v evropské kultuře a také jako velmi názorné a přesvědčivé předvedení možností kulturologie. Rigorózní práci Mgr. Jany Johnové *Hudba západní kultury jako téma kulturologie* **plně doporučuji k obhajobě.**

V Praze 31. října 2011

PhDr. Vladimír Czumalo, CSc.